

УДК 631.526.3:635.21

Завадська О. В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б. В. Лесика,

Надієвець Н. О., Патлань М. А., студенти

Національний університет біоресурсів і природокористування України

e-mail: zavadska3@gmail.com

ОЦІНКА ЯКОСТІ БУЛЬБ КАРТОПЛІ РІЗНИХ СОРТІВ

Картопля – поширена культура універсально-го використання, один з основних продуктів харчування. За офіційними даними, в Україні щороку виробляють 20–22 млн. т бульб. Однак, під час війни ця статистика неточна. Основну кількість вирощеного врожаю зберігають протягом тривалого періоду. Так, доводиться зберігати в свіжому вигляді бульби продовольчого та кормового призначення протягом 8–9 місяців, насінневого – 7–8.

Бульби різних сортів різняться за біологічними, біохімічними і органолептичними властивостями, а тому інтенсивність їх дихання, вихід зі стану спокою, придатність до зберігання чи переробки також відрізняються. Тому, метою досліджень було вивчення якості свіжозібраних бульб для прогнозування придатності їх для використання на різні цілі. Для досягнення поставленої мети відібрали п'ять сортів картоплі. Як контроль використали сорт 'Світанок Київський', зареєстрований у 1987 р. Біохімічні, товарні та органолептичні аналізи бульб картоплі проводили в науково-навчальній лабораторії кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б. В. Лесика (НУБіП України) за загальноприйнятими методиками.

Маса товарних бульб картоплі досліджуваних сортів коливалася у межах 51,0–83,2 г. Найкрупніші бульби формували рослини картоплі сорту 'Сан-

те'. За найбільшим поперечним діаметром бульби всіх досліджуваних варіантів відповідали вимогам діючих нормативних документів. Найбільша кількість стандартних бульб встановлена у пробах сортів 'Повінь' та 'Королева Анна' – більше 90%.

За комплексом біометричних і товарних показників виділилися сорти 'Світанок Київський' (контроль), 'Повінь' та 'Санте', які формували найкрупніші бульби та характеризувалися високою товарністю (понад 90%). Встановлено тісний прямий кореляційний зв'язок між масою бульб та їх товарністю ($r=+0,72$).

Найбільшу кількість сухої речовини та крохмалю нагромаджували бульби картоплі сорту 'Світанок Київський' (контроль) та 'Королева Анна' – 30,6 і 27,4% та 28,7 і 23,8 % відповідно. Бульби всіх сортів, окрім 'Циганки', можна віднести до бульб з високим вмістом крохмалю (більше 20%), а сорту 'Циганка' – до середніх (15–20%).

Таким чином, за комплексом біометричних та товарних показників серед досліджуваних варіантів виділилися бульби сортів 'Світанок Київський', 'Повінь' та 'Санте', які формували найкрупніші бульби з товарністю понад 90%. За вмістом сухої речовини та крохмалю переважали бульби сортів 'Світанок Київський' та 'Королева Анна'. Можна спрогнозувати, що вони будуть найпридатнішими для переробки, зокрема й виробництва крохмалю.

УДК 633.16 "324": 631.432.2/.53.048

Завалипич Н. О., доктор філософії, с. н. с. лабораторії агробіологічних ресурсів озимих та ярих культур

Державна установа Інститут зернових культур НААН України

e-mail: zavalytich82@gmail.com

ВОДОСПОЖИВАННЯ ПОСІВІВ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ ТА НОРМ ВИСІВУ

Кількість вологи в ґрунті та рівень водоспоживання за період вегетації культури є одними із визначальних факторів для формування урожайності сільськогосподарських культур, зокрема, ячменю озимого.

Основним джерелом поповнення вологи в ґрунті є атмосферні опади. Протягом осінньо-зимового періоду відбувається максимальне накопичення продуктивної вологи в ґрунті, яка в подальшому використовується на розвиток та формування врожаю, більша частина ж весняно-літніх опадів випаровується.

Мета досліджень полягала у визначенні особливостей використання рослинами ячменю озимого і рунтової вологи залежно від строків сівби та норм висіву насіння в умовах недостатнього та нестійкого зволоження.

Дослідження проводили в 2016–2019 рр. в зоні Північного Степу України на базі дослідного господарства «Дніпро» ДУ Інститут зернових культур НААН. У досліді висівали сорт ячменю озимого 'Дев'ятий вал', сівбу проводили після соняшника в 4 строки: 20 та 30 вересня; 10 та 20 жовтня з нормою висіву 4,5; 5,0; 5,5; 6,0 млн./шт. га схожого насіння.

За роки досліджень, встановлено, що водоспоживання рослин ячменю озимого протягом вегетації, відбувається нерівномірно і визначається ступенем розвитку надземної маси рослин, тривалістю вегетації та кількістю атмосферних опадів.

Так, отримані дані свідчать, що найбільше сумарне водоспоживання посівів спостерігалось за сівби в ранні строки (20 вересня), яке залежно від норм висіву насіння і становило 3135–3173 м³/га.